

TÜRK PARASININ KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA KANUN

R. Gazete No : 1433

R.G. Tarihi : 25.2.1930

Kanun No : 1567

Kabulü : 20.2.1930

TÜRK PARASININ KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA KANUN⁽¹⁾⁽²⁾

(22.02.2022 tarihi itibariyle güncel)

Madde 1 – (Değişik: 15/2/1954 - 6258/1 md.)

Kambiyo, nukut, esham ve tahvilat alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin ve ticari senetlerle tediyei temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına Cumhurbaşkanı salahiyetlidir.⁽³⁾⁽⁴⁾

Madde 2 – (Değişik: 16/12/1942 - 4328/1 md.)

Bu kararlar (Türk Parası Kıymetini Koruma) başlığı altında Resmi Gazete ile ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğı Bakanlığın münasip göreceğı diğer neşir vasıtalarıyla neşir ve ilan olunur.

Şu kadar ki kararların yürürlüğe girmesinde Resmi Gazete ile yapılacak neşir ve ilan esas olup bu gazete ile neşredilen kararlar başka vasıtalarla neşir ve ilan edilmiş olsun olmasın metinlerinde mer'iyet tarihi varsa o tarihten yok ise Resmi Gazete ile neşredildiğinin ertesi gününden itibaren Türkiye'nin her tarafında yürürlüğe girer.

Madde 3 – (Değişik: 24/12/2008 - 5827/1 md.)

Cumhurbaşkanının bu Kanun hükümlerine göre yapmış bulunduğı genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlölüklere aykırı hareket eden kişi, üçbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.⁽⁵⁾

Fiil, 1 inci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde ise 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre suç veya kabahat oluşturmadiğı takdirde kişi; eşya ve kıymetlerin rayiç bedeli kadar, teşebbüs halinde bu bedelin yarısı kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(1) 7/3/1954 tarih ve 6326 sayılı Kanunun 5/4/1973 tarih ve 1702 sayılı Kanunla değişik 118 inci maddesi gereğince bu kanun petrol hakkı sahiplerine de uygulanır.

(2) Bu Kanunda geçen "İcra Vekilleri Heyeti" ibareleri, "Bakanlar Kurulu"; "Maliye Vekaleti" ibareleri, "Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık"; "Cumhuriyet müddeiumumileri" ibareleri, "Cumhuriyet savcıları" olarak, ek 1 inci maddede geçen "kambyo kontrolörleri" ibaresi ise "Hazine kontrolörleri ve stajyer Hazine kontrolörleri" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) Bakanlar Kurulunun 25/10/1988 tarihli ve 88/13431 sayılı "Bedelsiz İthala ta İlişkin Karar" 14/11/1988 tarihli ve 19979 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmiştir.

(4) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 8 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 8 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulunun" ibaresi "Cumhurbaşkanının" şeklinde değiştirilmiştir.

Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere aracılık edenlerden bu işlemlerinden doğan alacaklarını 1 inci maddeye göre alınan kararlardaki hükümlere göre ve bu kararlarda tayin edilen süreler içinde yurda getirmeyenler, yurda getirmekle yükümlü oldukları kıymetlerin rayiç bedelinin yüzde beşi kadar idarî para cezasıyla cezalandırılırlar. İdarî para cezasına ilişkin karar kesinleşinceye kadar alacaklarını yurda getirenlere, birinci fıkra hükmüne göre idarî para cezası verilir. Ancak, verilecek idarî para cezası yurda getirilmesi gereken paranın yüzde ikibuçuğundan fazla olamaz.

İthalat, ihracat ve diğer kambiyo işlemlerinde döviz veya Türk Parası kaçırarak kastıyla muvazaalı işlemlerde bulunanlar, yurda getirmekle yükümlü oldukları veya kaçırdıkları kıymetlerin rayiç bedeli kadar idarî para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(Ek fıkra: 16/5/2018-7144/1 md.) Bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğler ile diğer genel ve düzenleyici işlemler uyarınca faaliyet izni veya yetki belgesi alınması zorunlu olan konularda, gerekli izin veya belgeyi almaksızın ticari faaliyette bulunanlar, elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır ve yetkisiz faaliyetin gerçekleştirildiği iş yerindeki tüm faaliyetler bir aydan altı aya kadar, tekrarı halinde ise sürekli olarak durdurulur. Ancak, yetkisiz olarak faaliyette bulunanların ilan ve reklamlarından veya yaptıkları işin mahiyetinden söz konusu iş yerini, sadece faaliyet izni veya yetki verilmesi gereken faaliyet konularında iştigal etmek maksadıyla açtıkları veya işlettikleri anlaşılıyorsa söz konusu iş yerindeki faaliyet sürekli olarak durdurulur. Durdurma işlemleri Hazine Müsteşarlığının talebi üzerine valiliklerce yerine getirilir.(1)

Bu kabahatlerin bir tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ilgili tüzel kişiye de aynı miktarda idarî para cezası verilir.

Kabahatin konusunu yabancı para oluşturması halinde, idarî para cezasının hesaplanmasında fiilin işlendiği tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bu paraya ilişkin "döviz satış kuru" esas alınır.

Hükmolunacak idarî para cezasına, suç tarihi ile tahsil tarihi arasındaki süreler için 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında, para cezası ile birlikte tahsil olunmak üzere, gecikme faizi uygulanır. Gecikme faizinin hesaplanmasında ay kesirleri nazara alınmaz.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçların tekrarı halinde verilecek cezalar iki kat olarak hükmedilir.

Bu madde hükmüne göre idarî para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir.

Madde 4 – (Mülga:24/12/2008-5827/2 md.) (Yeniden Düzenleme:18/7/2021-7333/3 md.)

Hazine ve Maliye Bakanlığı; bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik, tebliğ ve diğer genel ve düzenleyici işlemler uyarınca başvurusu alınacak, düzenlenecek veya onaylanacak her türlü izin veya belge ile Bakanlık tarafından geliştirilen bilgi sistemlerinin sistem kullanıcılarına sunumu kapsamında, her bir başvuru, izin, belge veya sistem sunumu için bir mali yıl içerisinde altı milyon Türk lirasını geçmemek üzere yönetmelikte belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ücret almaya yetkilidir. Bu tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

Madde 5 – (Mülga:24/12/2008-5827/2 md.; Yeniden düzenleme:16/5/2018-7144/2 md.)

Bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan mevzuat kapsamında faaliyet izni ve/veya yetki verilen anonim şirketler, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 330 uncu maddesi kapsamında özel kanuna tabi anonim şirket olarak değerlendirilir. Bu kapsamda, söz konusu anonim şirketler, sadece bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan karar, yönetmelik ve tebliğlerde belirtilen ekonomik amaç ve konular kapsamında kurulabilir ve faaliyet gösterebilir.

(1) 16/5/2018 tarihli ve 7144 sayılı Kanunun birinci fıkrasıyla 3 üncü maddeye beşinci fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 1 – (Ek: 15/2/1954 - 6258)⁽¹⁾

Vergi Müfettişleri ve Vergi Müfettiş Yardımcıları, Hazine kontrolörleri ve stajyer Hazine kontrolörleri ve kambiyo murakabe mercileri bu kanun hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında tetkikat ve tahkikat yapmak ve tahkikat sırasında suç emareleri bulunursa maznunlar ve suçla ilgisi görülenler nezdinde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun zabıt ve arama hakkındaki hükümleri gereğince muamele ifa etmek salahiyetini haizdirler.

Ek Madde 2 – (Ek: 15/2/1954 - 6258; Değışik: 8/3/1966 - 753/1 md.)

Muhacir ve m lttecilerin İskan Kanununun 31 inci maddesi haricinde, menkul ve gayrimenkul mallarının bedeli ve ellerindeki nakitler karşılığında yapacakları ithalat bu kanun hükümlerine tabidir.

Hari teki servetlerin tevsik şekli, getirilecek malların cins ve nev'i ile ithal için müracaat zamanı ve Maliye Bakanlığınca verilecek müsaadelerin geçerlik süresi ve konuyla alakalı diğ r hususlar ayrı bir Cumhurbaşkan  Kararı ile tespit olunur. ⁽²⁾

Bu kanun yürürlükte kaldığı müddetçe İskan Kanununun 32 nci maddesinin ithal edilecek eşyaların cins ve nev'ini tahdit ve tayin eden hükmü ile 33  nc  maddesi uygulanmaz.

Ek Madde 3 – (Ek: 15/2/1954 - 6258)

Bu kanuna aykırı fiilleri ihbar edenlerle suç delillerinin tesbitinde hizmeti görülenlere, hangi hallerde ikramiye verileceğı ve verilecek ikramiyenin miktar ve nispeti Cumhurbaşkan  kararı ile tesbit olunur. ⁽³⁾

Ancak verilecek ikramiyenin miktarı, bu kanun mucibince hükmolunacak para cezalarından tahsil edilecek miktarın % 45 ini geçemez.

Ek Madde 4 – (Değışik: 15/2/1989 - 3521/2 md.)

Bu Kanuna göre gerçek ve tüzelkişiler hakkında hükmolunacak para cezalarıyla 1 inci maddeye göre alınan kararlar uyarınca tahsili gereken alacaklar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Ek Madde 5 – (7/5/1985 - 3196/3 md. ile gelen Ek md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanunun 1 inci maddesine göre Cumhurbaşkanınca alınan kararlarda lehe değışiklik yapılması veya bu kararların yürürlükten kaldırılması hallerinde; değıştirilen veya kaldırılan kararlara aykırı davranışta bulunmuş olanlar hakkında, failin lehine olan kararlar ve kanun hükümleri tatbik ve infaz olunur. ⁽⁴⁾⁽⁵⁾

(1) 7/7/2011 tarihli ve 646 sayılı KHK'nin 2 nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Maliye müfettişleri ile Maliye müfettiş muavinleri, hesap uzman ve yardımcıları"

ibaresi “Vergi Müfettişleri ve Vergi Müfettiş Yardımcıları” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 8 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 8 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

(4) Sözü geçen 1 inci madde 1567 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin değişikliği hakkında olup yerine işlenmiştir.

(5) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 8 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- (Ek:28/1/2021-7263/9 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulan genel ve düzenleyici işlemler kapsamında bankalarca; süresi içinde ilgili vergi dairesi başkanlıklarına/defterdarlıklara veya vergi dairesi müdürlüklerine ihbar edilmeyen açık ihracat hesaplarının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde ihbar edilmesi durumunda, bu bildirimler sebebiyle bankalar hakkında 3 üncü madde uyarınca işlem tesis edilmez. Bu fıkra hükmü, süresi geçtikten sonra ihbar edilen ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Cumhuriyet savcılıklarına bildirim yapılmamış olan ihlaller için de uygulanır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla birinci fıkra kapsamına giren ve Cumhuriyet savcılıklarına intikal eden ancak haklarında idari para cezasına karar verilmemiş işlemler için Cumhuriyet savcılıklarınca idari yaptırım kararı verilmez, karar verilmekle birlikte henüz kesinleşmemiş ya da kesinleşmiş olup henüz ödenmemiş olan idari para cezası kararları bütün neticeleri ile ortadan kalkar, ödenmiş olanlar red ve iade edilmez.

Madde 6 – Bu kanun neşri tarihinden üç sene müddetle muteberdir.⁽¹⁾

Madde 7 – Bu kanun hükümlerinin icrasına Bakanlar Kurulu memurdur.

20/2/1930 TARİHLİ VE 1567 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN

GEÇİCİ MADDELER :

1 – 7/5/1985 tarihli ve 3196 sayılı Kanunun geçici maddesi :

Geçici Madde – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 1567 sayılı Kanuna muhalefetten dolayı tutuklu veya hükümlü olanlar derhal tahliye edilirler.

1567 sayılı Kanuna göre verilmiş ve henüz yerine getirilmemiş mahkûmiyet kararlarının yalnızca para cezalarına ilişkin kısımları infaz olunur. Hürriyeti bağlayıcı cezalar ile mütemmim ve feri cezalar infaz edilmez. İnfaz edilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı daha önce tutuklu kalınan süreler ile infaz edilmekte olan hürriyeti bağlayıcı cezadan fiilen infaz edilmiş olan süreler, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendindeki cürümler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir.

1567 sayılı Kanuna muhalefetten açılmış olup da bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz karara bağlanmamış davalarda, sanık, hakim tarafından verilecek 10 günlük mehil içinde bu Kanunla getirilen ağır para cezasının aşağı haddini yargılama giderleriyle birlikte merciine ödediği takdirde kamu davası ortadan kaldırılır, ancak müsadere hükmü uygulanır. Verilen mehil içinde paranın ödenmemesi halinde ise kamu davasına devam olunur.

2 – 15/2/1989 tarihli ve 3521 sayılı Kanunun geçici maddesi :

Geçici Madde – Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce ticari amaçlarla ihraç edilen ve süresinde yurda getirilmemiş olan mal bedeli dövizlerin, bu Kanunun yürürlük tarihinden

itibaren otuz gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması halinde cari alış kurundan alımları yapılır.

Verilen süre içinde yurda getirilmeyerek bankalara satışı yapılmayan açık taahhüt hesaplarına ait dövizlerle ilgili olarak, bu dövizlerin, 1 inci maddeye göre çıkarılan kararlar uyarınca yurda getirilmeleri gereken tarihteki kur ile verilen sürenin son günündeki kura göre hesaplanacak kur farkları ilgililerden, 6183 sayılı Kanuna göre tahsil olunur.

Yukarıdaki fıkralara göre alımı yapılan döviz ve kur farkları ile ilgili açık taahhüt hesapları kapatılır.

3 – 30/7/2003 tarihli ve 4961 sayılı Kanunun geçici maddeleri :

Geçici Madde 1- Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 1567 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendine istinaden kesinleşen mahkeme kararları ile hükmolunan, ancak henüz tahsil edilmemiş bulunan para cezalarına esas teşkil eden yurda getirilmesi gereken kıymetin ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden yüzde beşinin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren doksan gün içinde ilgili vergi dairesine ödenmesi veya bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kısmen tahsil edilen para cezasının yurda getirilmesi gereken kıymetin başvuru tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden hesap edilen tutarının yüzde beşine tekabül ettiğinin tespiti halinde, kesinleşmiş mahkeme kararları bütün neticeleri ile ortadan kalkar. Fazla ödenen tutarlar iade edilmez.

(1) Maddedeki üç yıllık süre; 2100, 2686, 3336, 3974, 4512, 5014, 5540, 6060, 6258, 7220, 402, 723 ve 990 sayılı Kanunlarla çeşitli tarihlerde uzatılmış olup, en son 3/2/1970 tarih ve 1224 sayılı Kanunla süresiz olarak uzatılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren doksan gün içinde yükümlü oldukları kıymetleri cari kurdan yurda getirenlerin, cari kur üzerinden hesaplanan değer ile defter kayıtlarında yer alan ihracat bedeli arasındaki fark, pasifte bir fon hesabında izlenir. Bu fon sermayeye eklenmesi halinde gelir veya kurumlar vergisine tabi tutulmaz.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 1567 sayılı Kanuna istinaden yürürlüğe konulan mevzuat hükümleri uyarınca süresi içinde zorunlu döviz ve efektif devir ve satış yükümlülüklerini yerine getirmeyen yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşları, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren yüzelli gün içinde devirle yükümlü oldukları kıymetin yüzde birine tekabül eden tutarın, ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden Türk Lirası karşılığını ilgili vergi dairesine ödemeleri halinde, bu konuda açılmış davalar ile idarî işlemler bütün neticeleri ile ortadan kalkar.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine göre haklarında kambiyo takibi başlatılan, ancak henüz yargıya intikal ettirilmeyenlerin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren yüzelli gün içinde yükümlü oldukları kıymeti yurda getirmeleri halinde bu konuda yürütülen idarî işlemler ortadan kalkar. Bu hüküm çerçevesinde yurda getirilen kıymetler için cari kur uygulanır.

Kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok yüzseksen gün içinde kambiyo takibine konu kıymetin yüzde dördüne tekabül eden tutarın ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alış kurları üzerinden Türk Lirası karşılığını ilgili vergi dairesine ödemeleri halinde, bu konuda açılmış davalar ile idarî işlemler ortadan kalkar.

25.2.2003 tarihli ve 4811 sayılı Vergi Barışı Kanunundan yararlanarak adlarına salınan vergileri ödeyen ya da ödeme plânına bağlatan ihracatçı gözüken malî kuruluşlar hakkında geçici 2 nci maddedeki yüzde dört oran yüzde bir olarak uygulanır.